

Quickscan flora en fauna Onderstation Driebergen- Austerlitz

Arnhem, 27 februari 2020

Colofon

Titel	: Quicksan flora en fauna
Subtitel	: Onderstation Driebergen-Austerlitz
Projectnummer	: 20.017c
Datum	: 27 februari 2020
Veldonderzoek	: J. Boer
Auteur(s)	: J. Boer
Collegiale toets	: M. Avé
Opdrachtgever	: ProRail
Contactpersoon	: G. van den End

Bezoekadres : Snelliusweg 40-18
Postcode : 6827 DH Arnhem
Telefoon : 026-2001900

info@ekoza.nl
www.ekoza.nl

Ekoza B.V. is lid van het Netwerk Groene Bureaus: www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	4
2.	Wettelijk kader.....	5
2.1	Natura 2000-gebieden.....	5
2.2	Natuurnetwerk Nederland.....	5
2.3	Soorten.....	6
2.4	Houtopstanden.....	8
3.	Gebiedsbeschrijving.....	9
3.1	Gebiedsbeschrijving.....	9
3.2	Voorgenomen ingreep.....	11
4.	Onderzoeksmethode.....	12
4.1	Gebiedsbescherming.....	12
4.1.1	Natura 2000.....	12
4.1.2	Natuurnetwerk Nederland.....	12
4.2	Soorten.....	12
4.2.1	Bronnenonderzoek.....	12
4.2.2	Veldonderzoek.....	13
4.2.3	Effectenbeoordeling.....	13
4.3	Houtopstanden.....	14
5.	Resultaten.....	15
5.1	Gebiedsbescherming.....	15
5.1.1	Natura 2000.....	15
5.1.2	Natuurnetwerk Nederland.....	15
5.2	Soorten.....	17
5.2.1	Grondgebonden zoogdieren.....	17
5.2.2	Vleermuizen.....	18
5.2.3	Vogels.....	20
5.2.4	Reptielen, amfibieën en vissen.....	22
5.2.5	Flora.....	24
5.2.6	Ongewervelden.....	25
5.3	Houtopstanden.....	26
6.	Conclusies en aanbevelingen.....	27
6.1	Gebiedsbescherming.....	27
6.1.1	Natura 2000.....	27
6.1.2	Natuurnetwerk Nederland.....	27
6.2	Soortbescherming.....	27
6.2.1	Grondgebonden zoogdieren.....	28
6.2.2	Vleermuizen.....	28
6.2.3	Vogels.....	28
6.2.4	Reptielen, amfibieën en vissen.....	28
6.2.5	Flora.....	29
6.2.6	Ongewervelden.....	29
6.3	Houtopstanden.....	29
6.4	Ecoduct Mollebos.....	29
Bronnen.....		30
Literatuur.....		30
Websites.....		30

1. Inleiding

In de provincie Utrecht, in de omgeving van Driebergen-Rijsenburg, zal een nieuw onderstation worden gerealiseerd. Tevens zal er een oud schakelstation worden gesloopt, en een toegangsweg worden uitgebreid. Ekoza B.V. heeft in opdracht van ProRail een ecologische quickscan uitgevoerd. Vanuit Europese- en nationale regelgeving dient onderzocht te worden welke effecten deze ingreep heeft op beschermde gebieden (Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland) en op beschermde flora en fauna.

De voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van een quickscan. Het betreft een beoordeling van de huidige en potentiële aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren op de onderzoekslocatie en de te verwachten effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten en gebieden. De quickscan vindt plaats op grond van bronnenonderzoek en een terreinbezoek. Tijdens het terreinbezoek is een inschatting gemaakt welke soorten voor kunnen komen en welke soorten op voorhand uit te sluiten zijn.

Deze quickscan is een momentopname en kan slechts in beperkte mate uitsluitend geven over de afwezigheid van soorten. Dit onderzoek betreft geen volledige veldinventarisatie. Mochten er effecten te verwachten zijn van de werkzaamheden op beschermde soorten die mogelijk aanwezig zijn, dan wordt een nader onderzoek geadviseerd.

In hoofdstuk 2 staat het wettelijk kader uiteengezet, waaraan getoetst dient te worden. Hoofdstuk 3 geeft een beschrijving van het onderzoeksgebied en de voorgenomen ingrepen. Hoofdstuk 4 geeft een beschrijving van de onderzoeksmethode. In hoofdstuk 5 worden de resultaten van het onderzoek en de mogelijke effecten van de ingreep op beschermde soorten besproken. Ten slotte volgen in hoofdstuk 6 de conclusies, aanbevelingen en eventuele vervolgstappen.

2. Wettelijk kader

Sinds 1 januari 2017 is de nieuwe Wet natuurbescherming van kracht. Deze wet vervangt 3 wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet. Het bevoegd gezag ligt bij de provincies. De Rijksoverheid blijft verantwoordelijk voor handelingen en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk, zoals hoofdwegen, spoorwegen, hoofdvaarwegen, waterkeringen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, delfstoffen, kustlijn, bepaalde visserij etc.

De Wet natuurbescherming is gericht op de bescherming van:

- Natura 2000-gebieden
- Soorten
- Houtopstanden

2.1 Natura 2000-gebieden

De basis voor Natura 2000 zijn de Europese Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Deze natuurbeschermingsrichtlijnen hebben naast de bescherming van specifieke flora en fauna eveneens als doel om de leefgebieden van deze soorten te behouden, te herstellen of uit te breiden.

In Nederland zijn ruim 160 gebieden als Natura 2000-gebied aangewezen door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Door de toenmalige Minister van LNV zijn instandhoudingsdoelstellingen vastgesteld voor de Natura 2000-gebieden, deze staan vermeld in het (ontwerp-) aanwijzingsbesluit. In het (ontwerp-) aanwijzingsbesluit staan de instandhoudingsdoelstellingen voor alle habitattypen, -soorten en broedvogels die in het Natura 2000-gebied voorkomen beschreven. Daarnaast staat beschreven op welke wijze de instandhoudingsdoelstellingen te realiseren zijn. Onder 'instandhouding' wordt verstaan het geheel aan maatregelen die nodig zijn ter behoud of herstel van een gunstige staat van instandhouding van de natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten.

Elke activiteit (in de wet: project of handeling) zowel binnen als buiten een Natura 2000-gebied die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen:

- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren; of
- een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen

is ingevolge artikel 2.7, tweede lid verboden. De activiteit kan slechts doorgang vinden wanneer het bevoegd gezag een vergunning verleent.

2.2 Natuurnetwerk Nederland

Het doel van het Natuurnetwerk Nederland (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) is om een samenhangend netwerk te creëren van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurrijke cultuurlandschappen. Het huidige netwerk bestaat voor het merendeel uit Natura 2000-gebieden en andere bestaande natuurgebieden. Daarnaast worden natuurgebieden uitgebreid, nieuwe natuurgebieden ontwikkeld en ecologische verbindingzones aangelegd.

Onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland zijn Ecologische Verbindingszones (EVZ), die natuurgebieden met elkaar verbinden om het migreren van dieren en planten tussen natuurgebieden mogelijk te maken.

De provincies zijn sinds 2014 verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. Bij toetsing van de ingreep aan het Natuurnetwerk Nederland (NNN) zijn de 'Spelregels EHS' van toepassing, een uitwerking van de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte en een door Rijk, provincies en maatschappelijke organisaties gezamenlijk opgesteld beleidskader. Provincies hebben de Spelregels laten doorwerken in hun eigen ruimtelijk beleid. Het compensatiebeginsel voor de EHS is het sluitstuk van het 'nee, tenzij' beschermingsregime. Volgens dat regime zijn nieuwe projecten, plannen en handelingen, die afwijken van het bestemmingsplan, in het NNN met een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden niet toegestaan, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang én het ontbreken van reële alternatieven. De hoofdlijnen van de regels voor de bescherming en compensatie van het NNN zijn juridisch verankerd in de uitbreiding van het Besluit Algemene Regels Ruimtelijke ordening (Barro, voorheen AMvB Ruimte), die op 1 oktober 2012 in werking is getreden (bekendmaking inhoud Stb. 2012, 388; bekendmaking inwerkingtreding Stb. 2012, 434).

2.3 Soorten

Onder de Wet natuurbescherming geldt, net als onder de Flora- en faunawet, een zorgplicht voor alle in het wild levende dieren.

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes

- soorten van de Vogelrichtlijn
- soorten van de Habitatrichtlijn
- andere soorten

Vogelrichtlijnsoorten

Onder de soorten van de Vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels. Ingevolge artikel 3.1 is het verboden om:

1. Opzettelijk vogels te doden of te vangen;
2. Opzettelijk vogelnesten, -rustplaatsen en -eieren te vernielen of te beschadigen of vogelnesten weg te nemen;
3. Eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
4. Opzettelijk vogels te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijnsoorten

Onder de soorten van de Habitatrichtlijn vallen soorten die genoemd zijn in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage I van het Verdrag van Bonn. In de Bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.

Wat betreft deze soorten is het ingevolge artikel 3.5 (Bern bijl. II, Bonn bijl. I) verboden om:

1. Opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. Opzettelijk dieren te verstoren;
3. Opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen;

4. Voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
5. Opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Wat betreft deze soorten is het ingevolge artikel 3.6 (Bern bijl. I en II, Bonn bijl. I) verboden om dieren of planten te verkopen, te vervoeren voor verkoop, te verhandelen, te ruilen of te koop of te ruil aan te bieden, tenzij het gaat om aantoonbaar gefokte of gekweekte dieren of planten.

Andere soorten

Onder het beschermingsregime andere soorten vallen soorten waarvan er geen Europese verplichting tot bescherming is. Dit zijn soorten die vanuit nationaal belang extra bescherming behoeven.

De beschermde status van soorten kan per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten. RVO (bevoegd gezag in deze) heeft een lijst met vrijgestelde soorten welke te vinden zijn in de Regeling natuurbescherming artikel 3.31 en Bijlage 11.

Ingevolge Wet natuurbescherming artikel 3.10 is het verboden om:

1. Opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. Voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
3. Opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Zorgplicht

Artikel 1.11 Wet natuurbescherming voorziet in een algemene verplichting voor eenieder om voldoende zorg te dragen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Het betreft bovendien niet alleen dieren en planten van soorten waarvoor de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn specifieke beschermingsmaatregelen eisen, maar alle in het wild levende dieren en planten.

De zorgplicht is als een open norm geformuleerd in het eerste lid van artikel 1.11. In het tweede lid wordt de zorgplicht iets geconcretiseerd door te bepalen dat de zorgplicht in elk geval inhoudt dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:

- dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
- indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Voor de bescherming van dieren en planten van soorten waarvoor geen specifiek beschermingsregime geldt op grond van hoofdstuk 3, heeft de zorgplicht zelfstandig betekenis. Op grond van de zorgplichtbepaling moeten schadelijke handelingen in beginsel achterwege worden gelaten dan wel moeten maatregelen worden genomen om schadelijke gevolgen (zoveel mogelijk) te voorkomen.

Jaarrond beschermde nesten

Nesten van vogelsoorten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd, de nesten van soorten in categorie 5 zijn beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn.

Categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Enkele provincies, zoals Limburg en Overijssel, hebben hun eigen lijst van jaarrond beschermde nesten van vogelsoorten.

2.4 Houtopstanden

De regels van de Boswet zijn grotendeels onveranderd opgenomen in de Wet natuurbescherming.

Een houtopstand is een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die:

- a. een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of
- b. bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

Ingevolge artikel 4.1 vallen buiten de bescherming houtopstanden:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom (voor deze wet);
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen bedoeld als kerstbomen en niet ouder dan twintig jaar
- kweekgoed;
 - uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen,
 - beplantingen langs waterwegen, en
 - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- Het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa indien zij:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid
 - bestaande uit een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter;
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Figuur 2. Impressie van het plangebied. Op de foto's is te zien: a.) De omgeving van het plangebied; b.) het ecoduct; c & d.) Het schakelstation; e.) de locatie van het te realiseren onderstation; f.) het spoor waar de toegangsweg zal worden gerealiseerd, rechts van het spoor.

3.2 Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer ProRail is voornemens een schakelstation om te bouwen naar een onderstation. Dit zal het tractievermogen op de corridor vergoten en de aanraakspanning verminderen op deze trajecten. Er zal tevens een toegangsweg worden uitgebreid. In Figuur 3 staan de locaties weergegeven van het te slopen schakelstation en het te realiseren onderstation. In figuur 4 staat de locatie van de toegangsweg aangegeven. Deze bevindt zich direct naast het spoor, aan de zuidelijke kant. Om het pad geschikter te maken voor de werkzaamheden, zal het bestaande pad worden uitgebreid met puin of tegels. De bomen zullen naar alle waarschijnlijkheid blijven staan.

Figuur 3. Het te slopen schakelstation (rood), het nieuwe te realiseren onderstation.

Figuur 4. De toegangsweg langs het spoor, aangegeven in paars.

4. Onderzoeksmethode

4.1 Gebiedsbescherming

Het onderzoek naar gebiedsbescherming betreft een bureaustudie.

4.1.1 Natura 2000

Voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden ten opzichte van het plangebied is gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Hier is alle informatie over Natura 2000-gebieden te vinden zoals de habitattypen en -soorten waarvoor de Natura 2000-gebieden zijn aangewezen.

In dit onderzoek worden o.a. de onderstaande vragen beantwoord:

1. Ligt de ingreeplocatie in een Natura 2000-gebied, of ligt er een Natura 2000-gebied binnen de invloedsfeer van de ingreeplocatie, zodat externe en/of cumulatieve effecten te verwachten zijn.
2. Wat zijn de mogelijke negatieve en/of positieve effecten van de voorgenomen ingrepen op de instandhoudingdoelstellingen van een Natura 2000-gebied in kwestie.
3. Kunnen deze effecten:
 - a. verstorend zijn voor kwalificerende soorten
 - b. leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van de kwalificerende habitats
 - c. significant negatief zijn voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen

4.1.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) werd vroeger de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd. Het Natuurnetwerk is een Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. Voor het bepalen van de ligging van het plangebied ten opzichte van de NNN is gebruikt gemaakt van de websites van de provincie Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht. Hierbij is bekeken hoe de ligging van het plangebied is ten opzichte van het Natuurnetwerk. Bij ruimtelijke ontwikkelingen binnen het NNN worden de effecten van de ingreep op de wezenlijkheidskenmerken en -waarden van het NNN getoetst.

4.2 Soorten

Het onderzoek naar beschermde soorten bestaat uit twee delen. Er is begonnen met een literatuurstudie, gevolgd door een veldonderzoek in het plangebied. Aan de hand van de literatuurgegevens en het veldbezoek wordt bepaald welke soorten daadwerkelijk in het plangebied voor kunnen komen.

4.2.1 Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek gaat uit van bestaande en beschikbare gegevens. Een belangrijke bron zijn de gegevens afkomstig uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Deze

databank geeft het meest actuele overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen. Het is een koppeling van databases zoals waarneming.nl en telmee.nl. Hierin participeren onder andere de Particuliere Gegevensverzamelende Organisaties (PGO's) zoals Sovon, Ravon en de Zoogdiervereniging. Voor de gegevens uit de NDFF is een zoekgebied geselecteerd rondom de te onderzoeken locatie. Er is gekeken naar de gegevens van de laatste 3-10 jaar, afhankelijk van de soortgroep en hoeveelheid gegevens. De NDFF is op 27 januari 2020 geraadpleegd. Verder zijn ecologische verspreidingsatlassen geraadpleegd: Bos, 2006; Broekhuizen, 2016; Creemers, 2009; NVL 2002.

4.2.2 Veldonderzoek

Het plangebied is eenmaal bezocht op 6 januari 2020. Het was een zonnige dag, met een temperatuur rond de 6°C met een matige wind. Het veldwerk voor dit onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Het onderzoek bestaat uit het uitvoeren van een habitatgeschiktheidsbeoordeling. Dit is een veldonderzoek waarbij op basis van de fysieke kenmerken van het plangebied een indicatie wordt gegeven van het mogelijk voorkomen van beschermde plant- en diersoorten. Er is zowel (globaal) gekeken naar de daadwerkelijk aanwezige flora en fauna als naar de mogelijke waarden die het gebied herbergt in andere tijden van het jaar die tijdens een eenmalig bezoek niet kunnen worden vastgesteld. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc.). Het veldonderzoek heeft plaatsgevonden in januari, veel soorten zijn in deze periode niet waar te nemen.

4.2.3 Effectenbeoordeling

Als bepaald is welke beschermde soorten in het plangebied voor kunnen komen vindt een inschatting van de effecten plaats.

Aan de hand van de ingreep worden de effecten van de activiteiten op de mogelijk aanwezige soorten bepaald. Effecten kunnen optreden tijdens de realisatiefase van het project en zijn dan meestal tijdelijk van aard. In de gebruiksfase van het project kunnen blijvende effecten optreden.

Effecten van de ingreep op aanwezige soorten zijn sterk afhankelijk van een aantal variabelen, zoals: de voorgenomen werkzaamheden, de exacte locatie, de periode van het jaar, het tijdstip van de dag, de doorlooptijd van de werkzaamheden, de gebruikte machines of materialen enzovoort.

Niet alleen de effecten op de aanwezige verblijfplaatsen van de soort zijn van belang, maar ook of het leefgebied blijvend kan voorzien in alles wat nodig is om succesvol te kunnen voortplanten of te kunnen verblijven. Verder is het van belang te weten welke effecten de werkzaamheden hebben op de gunstige staat van instandhouding van de soort. Bij kans op negatieve effecten kan nader onderzoek worden geadviseerd en is mogelijk een ontheffing van de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming nodig.

4.3 Houtopstanden

Bij het kappen van bomen binnen het plangebied wordt middels een bureaustudie bepaald of het houtopstanden betreft die buiten het besluit van de betreffende gemeente vastgestelde grenzen van de bebouwde kom (voor deze wet) liggen.

5. Resultaten

5.1 Gebiedsbescherming

5.1.1 Natura 2000

Het plangebied in Driebergen-Austerlitz bevindt zich op bijna 9 km afstand van Natura-2000 gebied Kolland & Overlangbroek.

Figuur 5 Ligging van het plangebiedengebied (rood) ten opzichte van Kolland & Overlangbroek.

Het Natura-2000 gebied Kolland & Overlangbroek bestaat uit twee landgoederen in het stroomgebied van Kromme Rijn en de Utrechtse Heuvelrug. Het gebied bestaat voornamelijk uit essenhakhoutbosjes op voedselrijke kleigronden. Het vormt een belangrijk leefgebied voor paddenstoelen en diverse mossen en korstmossen. Dit gebied is beschermd onder de Habitatrichtlijn. Vochtige alluviale bossen is het bijbehorende habitattype.

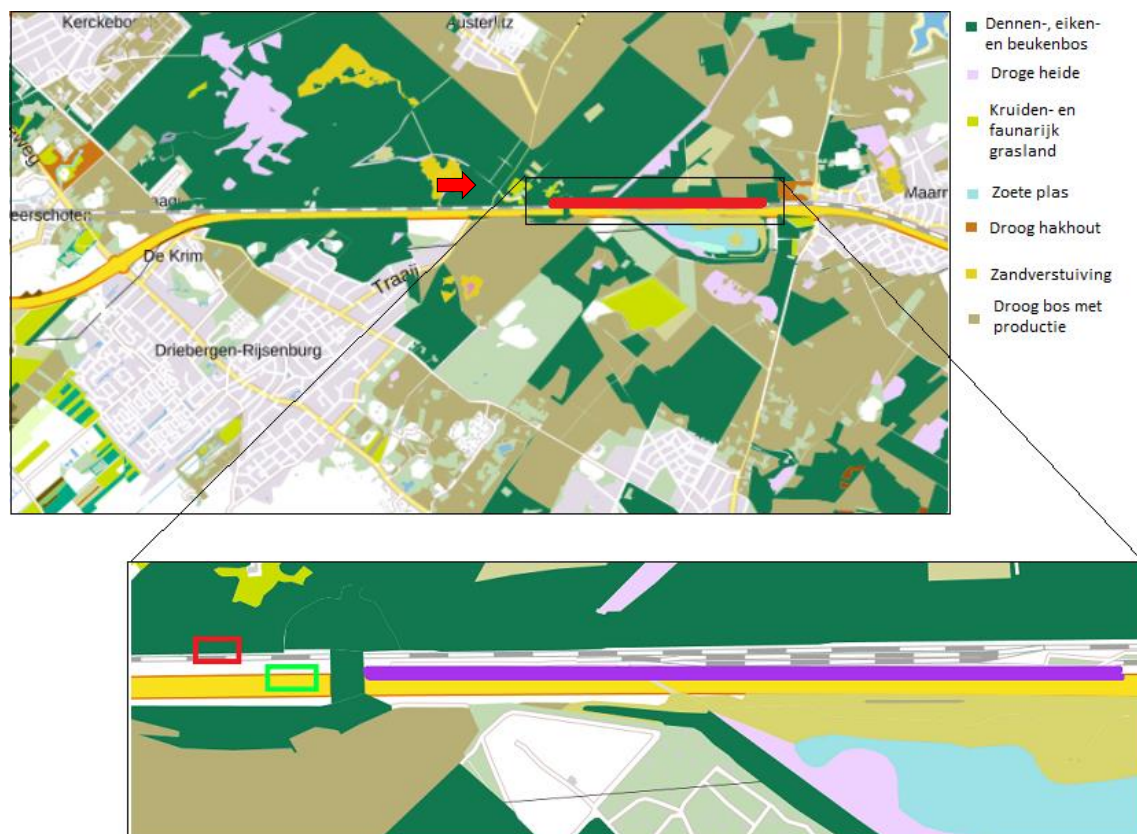
Effectenbeoordeling

De werkzaamheden zijn beperkt van aard en worden op grote afstand uitgevoerd van de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden. Het Natura 2000-gebied ligt buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Er zijn geen negatieve effecten op beschermde gebieden te verwachten.

5.1.2 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt gedeeltelijk in Natuurnetwerk Nederland (Figuur 6). Dit betreft Dennen-, eiken- en beukenbos. Het te slopen schakelstation bevindt zich gedeeltelijk binnen de grenzen van Natuurnetwerk Nederland. De sloop tast echter de waarden en kenmerken van

het Natuurnetwerk Nederland niet aan. Ruimtelijke ontwikkelingen die geen significant negatief effect hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken van het Natuurnetwerk Nederland mogen echter plaatsvinden. De uit te breiden toegangsweg en het onderstation bevinden zich beiden buiten het Natuurnetwerk Nederland.

Figuur 6. Ligging van het plangebied ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland. Het te slopen schakelstation is aangegeven in rood, het te realiseren onderstation in groen en de uit te breiden toegangsweg in paars. Bron: www.utrecht.nl

In het Natuurnetwerk Nederland heeft de provincie de volgende doelstellingen:

- het herstel en behoud van de rijkdom aan soorten, de biodiversiteit. Hiervoor moeten natuurgebieden worden uitgebreid, verbeterd, en met elkaar worden verbonden, waardoor een netwerk ontstaat. Dit netwerk moet functioneren in ruimte en tijd, waardoor planten en dieren een duurzame, robuuste en klimaatbestendige leefomgeving krijgen;
- het bieden van ruimte aan de groeiende behoefte aan rust en ruimte. Hierdoor kunnen inwoners en bezoekers de natuur beleven en het draagvlak voor natuurbeleid waarborgen.

Effectenbeoordeling

Het plangebied ligt gedeeltelijk in het Natuurnetwerk Nederland. Op de locatie dat zich binnen het natuurnetwerk Nederland bevindt zal sloop plaatsvinden. Deze werkzaamheden tasten de kernkwaliteiten niet aan en passen binnen het beleid van het Natuurnetwerk

Nederland, provincie Utrecht. Ruimtelijke ontwikkelingen die geen significant negatief effect hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken van het Natuurnetwerk Nederland mogen plaatsvinden. Voor werkzaamheden buiten het Natuurnetwerk Nederland heeft de provincie geen doelstellingen liggen. Het afwegingskader EHS hoeft niet te worden doorlopen.

5.2 Soorten

Er is een bronnenonderzoek verricht naar de aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied en in de directe omgeving van het plangebied. De belangrijkste gegevensbron is de NDFF. De NDFF geeft echter geen volledig beeld van de aanwezigheid van soorten. Dat komt omdat niet alle gebieden even goed worden onderzocht. Daarnaast worden bepaalde soortgroepen beter onderzocht dan andere. Dit kan te maken hebben met de interesse van de waarnemer, toegankelijkheid van een gebied of omdat sommige soorten moeilijk te inventariseren zijn. Tenslotte worden niet alle waarnemingen doorgegeven. Door middel van het veldbezoek is een inschatting gemaakt van de te verwachte beschermde soorten in het plangebied. Daarna is onderzocht welke effecten de werkzaamheden kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten.

5.2.1 Grondgebonden zoogdieren

Bronnenonderzoek

Een aantal grondgebonden zoogdieren zijn in het plangebied of in de omgeving van het plangebied waargenomen volgens de NDFF. Tabel 1 geeft een overzicht van deze soorten.

Tabel 1. Overzicht van waargenomen grondgebonden zoogdieren in het plangebied of in de nabije omgeving volgens de NDFF van de laatste 3 jaar.

Soort	Beschermingsstatus		
	Habitatrichtlijnsoort	andere soorten	vrijgestelde soorten
Das		x	
Boommarter		x	
Bunzing			x
Wezel			x
Eekhoorn		x	
Algemene muizensoorten			x
Egel			x
Haas			x
Konijn			x
Vos			x

Aan de hand van prenten is 200 m zuidwestelijk van de ecoduct Mollebos de aanwezigheid van de das waargenomen. Aannemelijk is dat deze soort ook gebruik maakt van het ecoduct. In de omgeving van het ecoduct en de A12 zijn ook boommarters gemeld. Het ging hier grotendeels om verkeersslachtoffers. Ook eekhoorns zijn verspreid over de beboste gedeeltes waargenomen. De dichtstbijzijnde waarneming stamt uit de Traaij, slechts 100 m ten zuiden van het spoor. De waterspitsmuis en steenmarter zouden eventueel ook nog voor kunnen komen binnen de omgeving, uitgaande van hun verspreiding binnen Nederland.

Veldonderzoek

Binnen het plangebied staan geen bomen. Er staan wel enkele bomen naast het uit te breiden pad, en naast het te bouwen onderstation. Deze bomen zijn gecontroleerd op eekhoornnesten. Deze zijn niet aangetroffen, waardoor de werkzaamheden geen verstoring zal opleveren voor eekhoorns. In de nabijheid van het plangebied zijn ook geen holtes aangetroffen groot genoeg voor bijvoorbeeld een zwaar beschermde soort zoals de boommarter. Ook voor deze diersoort worden dus geen negatieve effecten verwacht. Dassenburchten zijn niet aangetroffen, net als andere sporen van de das (prenten, uitwerpselen etc.). Water bevindt zich niet in de omgeving van het plangebied, dus de waterspitsmuis wordt ook niet verwacht voor te komen binnen de locatie. Het schakelstation bevat geen openingen groot genoeg voor de steenmarter, waardoor deze soort ook kan worden uitgesloten. Grondgebonden zoogdieren zoals algemene muizensoorten, konijn en mol kunnen voorkomen op de locatie, maar hier zijn geen aanwijzingen voor gevonden. Hiervoor kan ook worden volstaan met de zorgplicht.

Effectenbeoordeling

Er zijn geen sporen of andere indicaties die wijzen op de aanwezigheid van grondgebonden zoogdieren aangetroffen. De voorgenumen werkzaamheden zullen geen negatief effect opleveren voor grondgebonden zoogdieren.

5.2.2 Vleermuizen

Vleermuizen vallen onder het beschermingsregime van de habitatrichtlijnsoorten. Verblijfplaatsen (kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven) en essentiële vliegroutes en foerageergebieden van deze soorten zijn beschermd.

Bronnenonderzoek

Er zijn zeven soorten vleermuizen in de omgeving waargenomen volgens de NDFF. De meeste vleermuiswaarnemingen betreft de gewone dwergvleermuis. Tabel 2 geeft een overzicht van de waargenomen vleermuissoorten volgens de NDFF.

Tabel 2. Overzicht van vleermuizen die zijn waargenomen in het plangebied of omgeving volgens de NDFF van de laatste 3 jaar.

Driebergen-Austerlitz
Gewone dwergvleermuis
Ruige dwergvleermuis
Laatvlieger
Rosse vleermuis
Gewone grootoorvleermuis
Watervleermuis
Franjestaart

Ten westen van Austerlitz, meer dan één kilometer van het spoor, zijn zowel laatvliegers, gewone dwergvleermuizen als ruige dwergvleermuizen waargenomen. In Austerlitz zelf zijn ook laatvliegers en gewone dwergvleermuizen waargenomen, evenals de rosse vleermuis. Bij zanderij Maarn is ook eenmalig een aantal gewone grootoorvleermuizen, franjestaarten en watervleermuizen geteld tijdens een wintertelling. Er zijn geen vleermuizen rondom het

spoor waargenomen. De baardvleermuis, meervleermuis en tweekleurige vleermuis zouden daarnaast eventueel ook nog verwacht kunnen worden voor te komen in de omgeving.

Veldonderzoek

Verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen zich bevinden in gebouwen of bomen. In bomen bevinden vleermuizen zich in holtes, spleten of achter loshangend boomschors. In gebouwen kunnen vleermuizen zich onder andere bevinden in de spouw, onder dakpannen, achter boeiboorden en op zolders. Het te slopen schakelstation heeft gaten in de spouwmuur (Figuur 7). Hier kunnen mogelijk vleermuizen in verblijven. De twee bomen naast het te realiseren onderstation en de bomen die naast de uit te breiden toegangsweg en het te slopen onderstation staan zijn gecontroleerd en zijn niet geschikt voor vleermuizen. Niet alleen verblijfplaatsen van vleermuizen, maar ook essentiële vliegroutes zijn beschermd. Vleermuizen zijn plaatstrouw en maken vaak jaren achter elkaar gebruik van hetzelfde netwerk aan verblijfplaatsen. De meeste soorten maken ook gebruik van min of meer vaste vliegroutes tussen hun verblijfplaats en het jachtgebied. Indien er geen alternatieven zijn is de vliegroute van essentieel belang voor een kolonie. Als de dieren niet meer zonder verstoring van hun verblijfplaats bij hun jachtgebied kunnen komen zullen ze moeten verhuizen. Om deze reden zijn essentiële vliegroutes van vleermuizen beschermd. Lijnvormige landschapselementen die als vliegroute kunnen dienen zijn bijvoorbeeld bomenrijen of watergangen.

Figuur 7. De open stootvoegen in de muur van het onderstation.

Er staat een aaneengesloten bomenrij aan de westelijke kant van het spoor, welke eventueel kan dienen als vliegroute. De toegangsweg zal echter uitgebreid worden aan de oostelijke kant van het spoor. Ook kunnen vleermuizen gebruik maken van het ecoduct om naar de overkant van de weg te komen.

De bosrand en het bos kunnen gebruikt worden door vleermuizen om te foerageren. De spoorberm en spoorweg hebben verder weinig betekenis voor vleermuizen. Er kunnen incidenteel vleermuizen foerageren, maar het zal niet om essentieel foerageergebied gaan.

Effectenbeoordeling

Het schakelstation is geschikt als potentieel vleermuizenverblijf. Aangezien dit gebouw gesloopt gaat worden, kunnen er verblijfplaatsen verloren gaan. Er zal onderzocht moeten worden of dit gebouw van betekenis is voor gebouwbewonende vleermuissoorten.

Het spoor loopt vlak langs een bomenrand, waar vleermuizen eventueel een vliegroute kunnen hebben. De toegangsweg zal slechts worden uitgebreid, en de werkzaamheden zijn van korte duur. Bovendien is de afstand tussen de toegangsweg en de bomenrand is circa 20 meter. Er wordt niet verwacht dat, mocht hier een vliegroute aanwezig zijn, deze nadelige effecten zullen ondervinden van de uitbreiding van de toegangsweg. Eventuele verlichting die gebruikt zal worden voor de bouw van het onderstation en de sloopt van het schakelstation zal op het gebouw worden gericht, en niet op het ecoduct of de bomenrij. Ecoduct Mollebos ligt bovendien verhoogd, waardoor het zich buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden bevindt. Essentieel foerageergebied is niet aanwezig binnen het plangebied. Vleermuizen die foerageren aan de bosrand kunnen namelijk tijdens de tijdelijke werkzaamheden uitwijken naar soortgelijke gebieden in de omgeving.

5.2.3 Vogels

Alle vogelsoorten behoren tot de Vogelrichtlijn. Daarnaast is het nest van enkele vogelsoorten jaarrond beschermd. Voor het broedseizoen van vogels is geen standaardperiode. Dit omdat het broedseizoen van soort tot soort en van jaar tot jaar kan verschillen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode van 15 maart tot 15 juli worden aangehouden.

Bronnenonderzoek

In de omgeving van de planlocatie ligt voornamelijk bosgebied waardoor een grote verscheidenheid aan vogelsoorten in de omgeving voorkomt. In Tabel 3 zijn de vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest die zijn waargenomen in of in de omgeving van het plangebied volgens de NDFF weergegeven.

Tabel 3. Overzicht van vogels met jaarrond beschermde nesten die zijn waargenomen in het plangebied of omgeving volgens de NDFF van de laatste 3 jaar.

Soort	Beschermingsstatus
	jaarrond beschermde nesten
gierzwaluw	2
huismus	2
ooievaar	3
boomvalk	4
buizerd	4
havik	4
ransuil	4
sperwer	4
wespendief	4
bonte vliegenvanger	5
boomklever	5
boomkruiper	5
bosuil	5
ekster	5
gekraagde roodstaart	5
glanskop	5
grauwe vliegenvanger	5
groene specht	5
grote bonte specht	5

Soort	Beschermingsstatus
	jaarrond beschermde nesten
ijsvogel	5
kleine bonte specht	5
koolmees	5
pimpelmees	5
raaf	5
spreeuw	5
torenvalk	5
zwarte kraai	5
zwarte mees	5
zwarte roodstaart	5
zwarte specht	5

De boomvalk is niet ver van Zanderij Maarn waargenomen, in één van de open velden. Buizerds zijn veelvuldig waargenomen, ook direct ten zuiden van het ecoduct. In de bebouwde delen van Maarn en Driebergen-Rijsenburg zijn zowel huismussen als gierzwaluwen gezien. Ten westen van Traaij, in de omgeving van de zandgronden bij Groot Heidestein, is meerder malen een havik gezien. Direct 200 m ten noorden hiervan is ook eenmalig een ransuil waargenomen. Vermoedelijk zit hier ook een broedpaartje. Direct ten oosten van Odijk liggen een aantal akkers waar ooievaars foerageren. Vlak langs het spoor en de A12, bij Grote Kom, is een enkele maal een sperwer gemeld. Bij de N227 (ten zuidoosten van Zanderij Maarn) is in 2019 een ecoduct aangelegd. Hier in de omgeving is een vermoedelijk broedpaartje wespenspiegelen aanwezig.

Veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek zijn een aantal vogels gehoord en gezien, waaronder de zwarte mees, boomklever, goudhaan, gaai, merel, vink, kool- en pimpelmees en grote bonte specht (Figuur 8). Er is ook een roepende buizerd waargenomen tijdens het veldbezoek. De bomen in directe omgeving van het spoor zijn zo ver mogelijk gecontroleerd op jaarrond beschermde nesten. Deze zijn niet aangetroffen. Het schakelstation heeft geen openingen groot genoeg voor de huismus of gierzwaluw, waarvan het nest ook jaarrond beschermd is. Het platte dak is daarbij ongeschikt voor beide soorten. Bovendien is het gebouw te laag voor de gierzwaluw, die minimaal een hoogte van drie meter nodig heeft. De huismus en gierzwaluw komen daarbij niet voor in het bosgebied. In de struiken en bomen kunnen wel algemene broedvogels nestelen.

Figuur 8. In het bosrijke gebied komen vele grote bonte spechten voor.

Effectenbeoordeling

Jaarrond beschermde nesten van gebouwbewonende soorten kunnen worden uitgesloten, omdat het schakelstation ongeschikt is. In de bomen zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Voor de bouw van het onderstation zullen er naar alle waarschijnlijkheid enkele struiken moeten wijken. Hier kunnen algemene vogels nestelen, welke beschermd zijn tijdens het broedseizoen. Hier geldt geen vaste periode voor, maar veelal wordt 15 maart t/m 15 juli aangehouden. Het verwijderen van deze struiken zal buiten het broedseizoen plaats moeten vinden, om verstoring of verlies van actieve nesten te voorkomen.

5.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Bronnenonderzoek

In Tabel 4 is een overzicht weergegeven van de waargenomen beschermde amfibieën, reptielen en vissen in het plangebied of in de omgeving van het plangebied volgens de NDFF.

Tabel 4. Overzicht van waargenomen reptielen, amfibieën en vissen in of nabij het plangebied volgens de NDFF van de laatste 3 jaar.

Soort	Beschermingsstatus		
	Habitat-richtlijnsoort	andere soorten	vrijgestelde soorten
Poelkikker	x		
Bastaardkikker			x
Meerkikker			x
Bruine kikker			x
Vroedmeesterpad	x		
Gewone pad			x
Kamsalamander	x		
Kleine watersalamander			x
Ringslang		x	
Hazelworm		x	
Levendbarende hagedis		x	
Zandhagedis		x	
Grote modderkruiper		x	

Door de aanwezige zandgronden is de omgeving bij uitstek geschikt voor verscheidene reptielen. De zandhagedis is dan ook veelvuldig waargenomen langs het spoor, in de bermen van de A12 en in de omgeving van Groot Heidestein. De soort komt ook binnen het plangebied voor rondom de spoorberm. De ringslang, die veelal aan water is gebonden, komt voor bij Zanderij Maarn, vlakbij de A12, direct ten zuiden van het plangebied. In de beboste gebieden verspreid over het gehele gebied zijn veel meldingen van hazelwormen, ook weer in de omgeving van de A12. Deze soort komt voor aan zowel de noord- als zuidkant van het spoor, op een afstand van minder dan 50 m van het spoor en de A12. De dichtstbijzijnde waarneming bevindt zich op minder dan 50 m van het spoor. Bij Groot Heidestein komen ook levendbarende hagedissen voor. Eén kilometer ten zuiden van het plangebied is in 2018 de poelkikker gesignaleerd. Echter de desbetreffende poel is sinds vorig jaar drooggefallen, vermoedelijk zit deze soort dus niet meer op deze locatie. Middenin buurt de Krim, bij de Diederichslaan, is een enkele keer een vroedmeesterpad gemeld. Dit is naar alle waarschijnlijkheid een ontsnapt of uitgezet exemplaar. Deze soort komt van nature alleen in

Limburg voor. In de plassen nabij de Krim zijn ook waarnemingen van enkele kamsalamanders. Ten zuiden van Driebergen-Rijsenburg, bij Langbroekerdijk, komen grote modderkruipers in de omgeving voor. Soorten die volgens hun verspreiding binnen Nederland voor kunnen komen in de omgeving zijn: adder, Alpenwatersalamander, rugstreeppad en heikikker.

Veldonderzoek

Er is geen oppervlaktewater aanwezig op de onderzoekslocatie, waarmee de aanwezigheid van beschermde vissen en voortplantingswater voor beschermde amfibieën kan worden uitgesloten. Het aanwezige groen is niet geschikt als landhabitat voor beschermde amfibieën. Vaak gebruiken zij houtwallen, boomstronken en soms muizenholen om te overwinteren. Deze waren niet aanwezig. Bovendien overwinteren zij vaak in de omgeving van hun voortplantingsgebied. Deze zijn niet aanwezig binnen de omgeving.

Wateren bevinden zich niet in de directe omgeving, waardoor de ringslang kan worden uitgesloten. De adder is een meer vochtminnende soort die houdt van hogere vegetatie. Voor deze soort is het spoor minder van belang. De heide en zandgebieden in directe omgeving van het spoor zijn zeer geschikt voor een soort zoals de zandhagedis. Ook de open, structuurrijke omgeving met zanderige plekken langs het spoor kunnen van betekenis zijn voor deze soort. Een soort zoals de levendbarende hagedis kan ook voorkomen langs het spoor. Hazelwormen komen vaak voor in dichte vegetatie, maar kunnen de omgeving van het spoor wel gebruiken om te zonnen.

Effectenbeoordeling

Geschikt habitat om te rusten, zich voort te planten of te overwinteren is voor beschermde vissen en amfibieën in het plangebied niet aanwezig. Voor slangen wordt het plangebied ook niet geschikt geacht. De ringslang wordt namelijk niet verwacht gebruik te maken van het spoor. Bovendien is deze soort veelal gebonden aan water, en komt hij alleen lokaal voor bij Zanderij Maarn. De A12 vormt daarbij een barrière tot het bereiken van het plangebied. Verder is het plangebied ook weinig geschikt voor de adder. Bovendien komt hij niet in de omgeving van het plangebied voor. De dichtstbijzijnde waarneming in de NDFF bevindt zich op 5 kilometer ten zuiden van het plangebied, bij de St. Helenaheuvel. Hier komen zij zeer lokaal voor. Ook de adder wordt niet verwacht voor te komen binnen het plangebied.

De locatie is wel een zeer geschikt leefgebied voor de zandhagedis. Daarnaast is hij ook meerdere malen waargenomen binnen de grenzen van het plangebied. De waarnemingen langs het spoor stammen onder andere van de kartering van ProRail zelf, uitgevoerd in 2018. De werkzaamheden, zoals het werken met grote machines en de uitbreiding van de toegangsweg, zullen verstorend zijn voor deze soort. Tijdens de voortplantingsperiode kunnen de eitjes door bijvoorbeeld het werken met machines, de sloop en de nieuwbouw verloren gaan en dieren worden verstoord. Maar ook buiten de voortplantingsperiode wordt het habitat dermate veranderd en aangetast dat er maatregelen genomen zullen worden met betrekking tot deze soort. Ook de hazelworm en levendbarende hagedis komen in de omgeving voor. Er zijn geen waarnemingen van deze soorten direct langs het spoor, maar

omdat plangebied niet vrij toegankelijk is, is de kans op waarnemingen klein. Hierdoor is niet uit te sluiten dat zij er alsnog voorkomen. Dit is met name van toepassing op de hazelworm, die een meer verborgen leven leidt dan de zandhagedis en levendbarende hagedis. Zowel de hazelworm als levendbarende hagedis komen aan de noord- als zuidkant van het spoor voor, waardoor het goed mogelijk is dat deze soorten ook langs het spoor voorkomen. Zowel de hazelworm als de levendbarende hagedis maken regelmatig gebruik van spoorbermen en spoorlijnen. Het plangebied is mogelijk een onderdeel van hun leefgebied. Er zal nader onderzoek moeten plaatsvinden om te bepalen welke rol het plangebied speelt voor deze soorten.

5.2.5 Flora

Bronnenonderzoek

Tabel 5 geeft een overzicht van de beschermde planten die in het plangebied of de naaste omgeving zijn waargenomen volgens de NDFF.

Tabel 5. Overzicht van waargenomen beschermde planten in het plangebied of in de nabije omgeving volgens de NDFF van de laatste 5 jaar.

Soort	Beschermingsstatus		
	Habitat-richtlijnsoort	andere soorten	vrijgestelde soorten
Knolspirea		x	
Dennenorchis		x	
Korensla		x	
Schubvaren		x	

Ten noorden van zanderij Maarn, 100 meter van het spoor, is korensla waargenomen. Deze soort komt voor op open, zonnige plekken die droog en stikstofarm, voedselrijk en kalkarm zijn. Hij komt voornamelijk op akkers voor maar ook in bermen. De meest recentelijke waarneming stamt van augustus 2019. Op dezelfde afstand van het spoor, bij Bornia, is eenmalig een dennenorchis waargenomen. Dennenorchis groeit voornamelijk op beschaduwde, droge tot licht vochtige grond die voedsel- en stikstofarm is. Vaak heeft hij de voorkeur voor een humuslaag van naaldenstrooisel. In Driebergen-Rijsenburg zijn twee beschermde plantensoorten waargenomen. Knolspirea, bij sportpark de Woerd en schubvaren, in het centrum bij de Griffel. Knolspirea is een soort die vaak op kalkhoudende gronden groeit. Schubvaren is een soort die groeit op oudere stadsmuren en kalkstenen muurtjes.

Veldonderzoek

Struikheide, gaspeldoorn, toorts (*Verbascum sp.*), smalle weegbree en vele algemene grassoorten zijn tijdens het bezoek gevonden rondom het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten waargenomen. Op de muren zijn geen beschermde muurplanten aangetroffen, en het schakelstation is voor een soort zoals schubvaren ook niet geschikt. In Driebergen-Rijsenburg is de schubvaren wel aangetroffen op een lage oude muur, ver (circa 2,5 km) buiten het plangebied (Figuur 9). Knolspirea en dennenorchis

kunnen ook aan de hand van hun voorkeur al worden uitgesloten voor te komen binnen het plangebied. De kalkhoudende grond voor knolspirea ontbreekt hierbij, en er was geen strooisellaag van dennennaalden aanwezig voor dennenorchis. Korensla zou eventueel voor kunnen komen langs de spoorberm, uitgaande van zijn habitatsvoorkeur. Hij groeit echter vaker op akkergronden.

Figuur 9. Schubvaren, ver buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Effectenbeoordeling

In 2017, 2018 en 2019 heeft ProRail een grootschalig onderzoek langs het spoor uitgevoerd, waar is gekeken naar het voorkomen van beschermde soorten. Hier heeft in 2018 in Utrecht onderzoek plaatsgevonden, en hier is de beschermde soort korensla niet aangetroffen. Bovendien wordt deze soort veelal op akkers aangetroffen. Het is dus niet aannemelijk dat korensla zich binnen die periode zijn areaal heeft uitgebreid tot het spoorweg en spoorberm binnen het plangebied. Beschermde planten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen en niet te verwachten.

5.2.6 Ongewervelden

Bronnenonderzoek

Tabel 6 geeft een overzicht van beschermde ongewervelden die in het plangebied of in de naaste omgeving zijn waargenomen volgens de NDFF.

Tabel 6. Overzicht van waargenomen beschermde ongewervelden in het plangebied of in de nabije omgeving volgens de NDFF van de laatste 3 jaar.

Soort	Beschermingsstatus		
	Habitat-richtlijnsoort	andere soorten	vrijgestelde soorten
Gevlekte witsnuitlibel	x		
Sierlijke witsnuitlibel	x		
Rivierrombout	x		
Grote vos		x	

In één van de plassen bij Klein Heidestein, 200 m van de A12, komt de gevlekte witsnuitlibel voor. Bij zanderij Maarn, aan de westkant, zijn enkele sierlijke witsnuitlibellen waargenomen. Ten noorden van station Driebergen-Zeist, vlakbij één van de wateren bij middelbare school

de Breul, is de rivierrombout gemeld. De grote vos, een vlindersoort, is meerdere malen rondom de plas bij zanderij Maarn gemeld.

Veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek is een inschatting gemaakt op het voorkomen van beschermde ongewervelden in het plangebied. Iedere soort is afhankelijk van een bepaald habitat met bepaalde waardplanten. Wateren komen niet voor in de directe omgeving waardoor beschermde libellen niet verstoord zullen worden. De waardplant van de grote vos, iep (en ook zoete kers en wilgen), zijn niet aanwezig binnen het plangebied waardoor eventueel voortplantingsgebied van deze soort niet zal worden verstoord.

Effectenbeoordeling

Er zijn geen negatieve effecten te verwachten op beschermde ongewervelden.

5.3 Houtopstanden

Er worden geen bomen gekapt. Meld- en herplantplicht is hierbij dus niet van toepassing.

6. Conclusies en aanbevelingen

Aan de hand van het voorgaande kan een aantal conclusies worden getrokken en worden aanbevelingen gegeven voor de te nemen vervolgstappen. In de effectenbeoordeling en de daaruit volgende conclusies is uitgegaan van de werkzaamheden zoals die zijn omschreven in paragraaf 3.2. Veranderingen of afwijkingen hiervan kunnen tot andere conclusies leiden. Natuuronderzoek heeft doorgaans een juridische houdbaarheid van drie jaar. Het advies voor ecoduct Mollebos heeft geen juridische waarde. Het advies heeft alleen betrekking op de ecologische waarde van het ecoduct.

6.1 Gebiedsbescherming

6.1.1 Natura 2000

Er zijn geen negatieve effecten, dan wel significant negatieve effecten te verwachten van het project op het nabijgelegen Natura 2000-gebied.

6.1.2 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt gedeeltelijk binnen de grenzen van Natuurnetwerk Nederland. Er gaan echter geen effecten op de kernkwaliteiten van het gebied plaatsvinden, aangezien er een gebouw wordt gesloopt. Het afwegingskader EHS hoeft niet te worden doorlopen.

Geadviseerd wordt om bouwmaterialen niet in Natuurnetwerk Nederland te leggen.

6.2 Soortbescherming

De Wet natuurbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Niet alleen de instandhouding van verblijfplaatsen is van belang, maar ook de instandhouding van het leefgebied. Te allen tijde dient men de zorgplicht in acht te nemen. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moet worden voorkomen. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet. Tabel 7 geeft een overzicht van de maatregelen per soortgroep.

Tabel 7. Samenvatting onderzoeksresultaten en maatregelen.

Soortgroep	Soort	Maatregelen
Grondgebonden zoogdieren	n.v.t.	
Vleermuizen	Gebouwbewonende soorten	Nader onderzoek
Vogels	Algemene broedvogels	Struiken verwijderen <u>na</u> broedseizoen (15 maart t/m 15 juli)
Reptielen	Zandhagedis, hazelworm, levendbarende hagedis	Nader onderzoek
Amfibieën	n.v.t.	
Vissen	n.v.t.	
Flora	n.v.t.	
Ongewervelden	n.v.t.	

6.2.1 Grondgebonden zoogdieren

De voorgenomen werkzaamheden zullen geen negatief effect opleveren voor grondgebonden zoogdieren. Voortplantingsplaatsen, vaste rust- of verblijfplaatsen en (functionele) leefomgeving van beschermde grondgebonden zoogdieren zijn in het plangebied niet aanwezig. Een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is niet nodig.

6.2.2 Vleermuizen

De bebouwing op de locatie is een potentiële vaste rust- en verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Nader onderzoek moet uitwijzen wat de functie van het plangebied voor vleermuizen is en of een ontheffing in het kader Wet natuurbescherming nodig is. Mochten er toch bomen gekapt worden, dan zal in overleg met een ecooloog opnieuw worden geëvalueerd of er nader onderzoek plaats zal moeten vinden naar boombewonende vleermuizen.

Het onderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen zal er als volgt uitzien: in de periode half mei tot half juli zullen 3 bezoeken plaatsvinden, één in de ochtend rond zonsopkomst en twee in de avond rond zonsondergang. Daarnaast vinden er in de periode half augustus tot en met september 2 bezoeken plaats in de nacht.

6.2.3 Vogels

De bebouwing op de locatie is ongeschikt als nestlocatie voor gierzwaluw en/of huismus. De bomen zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten. Deze zijn niet aangetroffen. Een ontheffing in het kader Wet natuurbescherming is niet nodig.

Voor de sloop zullen hoogstwaarschijnlijk enkele struiken moeten worden verwijderd. Dit zal moeten plaatsvinden buiten het broedseizoen (15 maart t/m 15 juli). Ook algemene vogels zijn namelijk beschermd tijdens het broedseizoen. Mocht dit niet buiten deze periode kunnen gebeuren, dan zullen de struiken voor verwijdering gecontroleerd moeten worden op actieve nesten door een ecooloog.

6.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Geschikt habitat om te rusten, zich voort te planten of te overwinteren is voor beschermde amfibieën en vissen in het plangebied niet aanwezig. Wel is er geschikt habitat voor reptielen aanwezig. Nader onderzoek moet uitwijzen wat de functie van het plangebied is voor een drietal beschermde reptielen: de zandhagedis, levendbarende hagedis en hazelworm.

Het nader onderzoek voor de zandhagedis zal uitgevoerd worden conform het Kennisdocument zandhagedis. Hierbij vinden twee inventarisatierondes plaats tussen half april en eind mei. Onderzoek kan ook plaatsvinden tussen juni en september, maar dan zal er een extra ronde plaats moeten vinden. Voor de hazelworm is geen kennisdocument beschikbaar. Omdat deze soort echter graag indirect zont, is het uitleggen van herpetofaunaplaatjes een geschikte methode om de aan- of afwezigheid aan te tonen. Platen

worden uitgelegd tussen de periode juni en september, en dan vinden er drie bezoeken plaats om de platen te controleren. Voor de levendbarende hagedis vinden zowel bezoeken plaats als het uitplaatsen van herpetofaunaplaatjes. Er vinden 3 bezoeken tussen april en mei. Herpetofaunaplaatjes zullen een maand van tevoren worden uitgezet. De veldbezoeken voor de drie soorten kunnen gecombineerd worden, waardoor er niet voor elke soort apart een bezoek hoeft worden afgelegd.

6.2.5 Flora

In het plangebied zijn geen beschermde planten waargenomen of te verwachten. Een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is niet nodig.

6.2.6 Ongewervelden

In het plangebied worden geen beschermde ongewervelden verwacht. Een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is niet nodig.

6.3 Houtopstanden

Er worden geen bomen gekapt. Meld- en herplantplicht is hierbij dus niet van toepassing.

6.4 Ecoduct Mollebos

Het te realiseren onderstation staat circa 40 meter van Ecoduct Mollebos. De toegangsweg, het schakelstation en onderstation bevinden zich achter een hekwerk. Hiervoor zullen de werkzaamheden zelf niet kruisen met eventuele looppaden of routes van dieren die gebruik maken van het ecoduct. Verstoring zoals verlichting en geluid zouden eventueel wel een rol kunnen spelen. Voornamelijk wanneer (bouw)werkzaamheden 's nachts of rond de schemering optreden, wanneer de dieren het meest actief zijn. Het gaat hier echter om tijdelijke werkzaamheden. Na de bouw van het onderstation zal het gebruik van het ecoduct na verwachting gewoon weer hervat worden, mocht er verstoring optreden.

Tenzij er constante verlichting zal worden gebruikt vanaf het onderstation, zal deze geen permanente verstoring opleveren. Het ecoduct is echter ongeveer 7 meter hoog met struikgewas aan beide zijden, en tenzij het felle verlichting betreft, of verlichting gericht op het ecoduct zelf, wordt niet verwacht dat het hinder zal opleveren voor dieren die gebruik maken van het ecoduct.

Bronnen

Literatuur

- Bos, F., Bosveld, M., Groenendijk, D., Swaay, van C. & Wynhoff, I., De Vlinderstichting 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea. - Nederlandse Fauna 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland.
- Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Kanter & J.C. Buys 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12: 1-432.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, EIS - Nederland, Leiden.
- Kapteyn, K. 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co, Haarlem.
- Kennisdocument Zandhagedis *Lacerta agilis*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12.
- Koster A. 1991. Spoorwegen, Toevluchtsoord voor plant en dier. Utrecht: Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging.
- Limpens, H., Mosterd, K. & Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV, Utrecht.
- Ministeries van LNV en VROM en de provincies, 2006. Spelregels EHS, Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Websites

- <https://webkaart.provincie-utrecht.nl/viewer/app/Webkaart?bookmark=744b0014e1574063b0bac7c8389c61f0>
- <https://webkaart.provincie-utrecht.nl/viewer/app/Webkaart?bookmark=5445cfb1e9e74461958d2bf9fd324b96>
- <https://monitor.aerius.nl/monitor/>
- <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/>
- <https://wetten.overheid.nl/BWBR0038668/>
- www.eis-nederland.nl
- www.floron.nl
- www.google.nl/maps
- www.ndff.nl
- www.openstreetmap.org
- www.ravon.nl
- www.sovon.nl
- www.synbiosys.alterra.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.zoogdiervereniging.nl